

Т. В. Волинець

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
канд. юрид. наук, доц.,
доц. кафедри цивільного права та процесу

НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА БЕЗХАЗЯЙНУ РІЧ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

© Волинець Т. В., 2016

Досліджено питання набуття права власності на безхазяйну річ як підстава виникнення права комунальної власності територіальної громади. Характерним у цьому контексті є механізм набуття права власності територіальними громадами – власниками.

Ключові слова: безхазяйна річ, територіальна громада, право комунальної власності.

Т. В. Волинець

ПРИБРЕТЕНИЕ ПРАВА СОБСТВЕННОСТИ НА БЕСХОЗЯЙСТВЕННУЮ ВЕЩЬ КАК ОСНОВАНИЕ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ПРАВА КОММУНАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОБЩИНЫ

Статья посвящена исследованию вопроса приобретения права собственности на бесхозную вещь как основание возникновения права коммунальной собственности территориальной общины. Характерным в данном контексте является механизм приобретения права собственности территориальными громадами – владельцами.

Ключевые слова: бесхозная вещь, территориальная община, право коммунальной собственности.

T. V. Volynets

THE ACQUISITION OF TITLE TO OWNERLESS THING AS THE BASIS OF COMMUNAL PROPERTY OF TERRITORIAL COMMUNITIES

The article is devoted to the question of acquisition of ownership of ownerless thing as the basis of communal property of territorial community. Characteristic in this context is the mechanism of acquisition of ownership of territorial communities of owners.

Key words: orphan thing, territorial community the right to communal property.

Актуальність нашого дослідження полягає у визначенні механізму набуття територіальною громадою – власником права власності на безхазяйну річ. Зміни щодо державної реєстрації та взяття на облік безхазяйних речей, а також можливість набуття їх у власність новоствореним територіальним громадам виокремлюють актуальність висвітлення цього питання у контексті цієї тематики. Питання набуття права власності на безхазяйні речі було та залишається актуальним. Актуальність обумовлюється кількістю питань щодо процедури визнання об'єкта нерухомого майна безхазяйним і набуття його у власність територіальною громадою.

Постановка проблеми. Із внесенням змін до Закону України “Про місцеве самоврядування” та Закону України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та гро-

мадських формувань”, а також набуття територіальними громадами статусу юридичних осіб дає нове бачення набуття права власності на цей об’єкт.

Метою цієї статті є дослідження питання набуття територіальною громадою – власником права власності на безхазяйну річ.

Стан дослідження. У різні часи становлення та розвитку права власності, визначення їхніх видів досліджували фахівці права, зокрема: Л. М. Баранова, О. В. Дзера, В. І. Борисова, В. М. Косак, Л. А. Музика, О. О. Первомайський, О. С. Яворська та інші.

Виклад основних положень. До проголошення рівності всіх форм власності (Закон України “Про власність” – втратив чинність) безхазяйна річ переходила у власність держави.

Згідно зі ст. 329 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) юридична особа публічного права набуває права власності на майно, передане їй у власність, та на майно, набуте нею у власність на підставах, не заборонених законом. Одні науковці стверджують, що це положення статті було обмеженим, оскільки ні ЦКУ, ні інші нормативні акти не передбачали чіткого механізму закріплення права власності за юридичними особами публічного права, і майно може їм належати на праві господарського відання чи оперативного управління [1, с. 549]. Інші – такі юридичні особи стають власниками майна, яке передане їм у власність, та майна, яке придбане на законних підставах: з цивільних правочинів – купівлі-продажу, дарування, успадкування тощо. За юридичною особою публічного права майно може не тільки закріплюватися на праві власності, а й передаватися на праві володіння чи інших речових правах [2, с. 292].

Згідно зі ст. 142 Конституції України (далі – КУ) територіальні громади є власниками рухомого та нерухомого майна, але насправді цього не відбувається. А відповідно до ст. 143 КУ територіальні громади можуть безпосередньо управляти належним їм майном. Однак, вищезазначені норми КУ не втілювались на практиці. Оскільки цим майном управляли органи місцевого самоврядування. Сьогодні ситуація дещо змінилась. Почали активно створюватись територіальні громади-власники. Адже власником громада може стати лише у статусі юридичної особи з правом володіння, користування та розпорядження своїм майном, тобто набула деліктоздатності на все власне комунальне, рухоме та нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси (ст. 142 Конституції України) [3].

У зв’язку з утворенням територіальних громад та об’єднаних територіальних громад виникає питання щодо набуття такими громадами права власності на безхазяйні речі. Згідно зі ст. 335 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) безхазяйною є річ, яка не має власника або власник якої невідомий [4]. Набуття права власності на безхазяйну річ розрізняється залежно від виду речі. Нерухомі безхазяйні речі беруться на облік органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно. Після письмового оголошення у пресі про взяття на облік такого майна та спливу річного строку майно за рішенням суду може бути передано у комунальну власність. Із заявою до суду може звернутися орган, уповноважений управляти майном відповідної територіальної громади.

Відповідно до ст. 335 Цивільного кодексу України безхазяйною є річ, яка не має власника або власник якої невідомий. Згідно з роз’ясненням Міністерства юстиції України від 13.10.2011 року “Деякі аспекти набуття права власності на об’єкти безхазяйного нерухомого майна” категорії “не має власника” та “власник невідомий” об’єднує одна спільна ознака, а саме: відсутня особа, яка б могла оспорити право власності на нерухоме майно [5].

Протягом річного строку з моменту взяття на облік майна як безхазяйного попередній власник, який відмовився від майна, може повернути його і продовжити реалізацію своїх прав власності. У цей період не виключається набуття права власності на таке майно будь-якими іншими особами на підставі набувальної давності. Тобто, будь-які особи можуть приступити до володіння таким майном, дотримуючись умов набуття права власності за давністю володіння. У разі виникнення спору між такими особами і органом, уповноваженим управляти майном, відповідної територіальної громади щодо прав на таке майно, суд вирішує спір, враховуючи фактичні обставини, доцільність, ефективність володіння майном та інші дані.

Безхазяйні рухомі речі можуть набуватися у власність за набувальною давністю (ст. 344), крім спеціального порядку виникнення права власності на річ, від якої власник відмовився (ст. 336); на знахідку (ст. 338); на бездоглядну домашню тварину (ст. 341) та на скарб (ст. 343 ЦК) [4].

З цієї статті ЦКУ випливає, що порядок виникнення права власності на рухомі і нерухомі речі є різний. Нерухомі речі беруться на облік органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно. Заява про передачу безхазяйної нерухомої речі у власність територіальної громади подається до суду за місцезнаходженням цієї речі. За змістом заява має відповідати загальним вимогам ст. 119 ЦПК і особливостям, встановленим ст. 270 ЦПК [6]. У заяві зазначаються: яку нерухому річ заявник просить передати у власність територіальної громади; основні характеристики нерухомої речі; посилання на документи про взяття безхазяйної нерухомої речі на облік органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно; друківані засоби масової інформації, в яких опубліковано оголошення про взяття відповідної нерухомої речі на облік.

Суд ухвалою відмовляє у прийнятті заяви про передачу безхазяйної нерухомої речі у власність територіальної громади, якщо встановить, що вона не взята на облік органом, який здійснює державну реєстрацію права на нерухоме майно, або якщо заяву подано до закінчення одного року з дня прийняття її на облік.

Справу про передачу безхазяйної нерухомої речі у власність територіальної громади розглядає суд за участі заявника з обов'язковим повідомленням усіх заінтересованих осіб. Якщо за наслідками розгляду справи буде встановлено, що нерухомі речі є безхазяйною та взята на облік органом, який здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно, а також, що сплив один рік з дня взяття на облік нерухомої речі, суд ухвалює рішення про передачу безхазяйної нерухомої речі у власність відповідної територіальної громади (ст. 273 ЦПК).

Варто також враховувати той факт, що відмова суду в переданні нерухомої речі у комунальну власність не є необхідною умовою для набуття права власності на цей об'єкт третіми особами за набувальною давністю (п. 11 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з питань розгляду цивільних та кримінальних справ “Про судову практику у справах про захист права власності та інших речових прав” від 07.02.2014 року, № 5) [7].

Статтею 335 ЦКУ встановлено новий порядок визнання майна безхазяйним, тому правила, які існували до цього зберігають чинність лише в тій частині, що не суперечить цій статті. Слід врахувати, що такий порядок визнання майна безхазяйним стосується тільки нерухомого майна. Щодо рухомого майна, то застосовуються інші правові конструкції.

Так, законодавство визначає специфічні правила щодо набуття права власності на безхазяйні нерухомі речі. Донедавна законодавством не було чіткої процедури визначення таких речей безхазяйних.

Однак, Законом України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” визначено процедуру обліку безхазяйного нерухомого майна [6]. У зв'язку з передачею повноважень органам місцевого самоврядування з 1 січня 2016 року відбулися зміни в державній реєстрації речових прав на нерухоме майно шляхом внесення змін до Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, які спрямовані на спрощення цієї процедури [8].

Зокрема, Законом передбачено такі зміни:

– розширено суб'єктний склад осіб, які наділені повноваженням проводити державну реєстрацію прав, зокрема це: суб'єкти державної реєстрації прав: виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська, Севастопольська міські, районні, у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, акредитовані суб'єкти, державні реєстратори прав на нерухоме майно, де згідно з цим Законом державним реєстратором є: громадянин України, який має вищу освіту за спеціальністю правознавство, відповідає кваліфікаційним вимогам, встановленим Міністерством юстиції України, та перебуває у трудових відносинах зі суб'єктом державної реєстрації прав, нотаріус, державний виконавець – у разі державної реєстрації обтяжень, накладених під час примусового виконання рішень відповідно до закону;

– державна реєстрація права власності й інших речових прав проводиться незалежно від місцезнаходження нерухомого майна в межах АР Крим, області, міст Києва та Севастополя, окрім

державної реєстрації права власності й інших речових прав, що їх проводять нотаріуси незалежно від місцезнаходження нерухомого майна.

– із дня набрання чинності цим Законом нотаріуси наділяються повноваженнями державних реєстраторів прав на нерухоме майно та можуть здійснювати державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їхніх обтяжень без вчинення нотаріальної дії щодо такого майна.

– вводить адміністративна відповідальність за порушення строків державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень;

– інформація, наявна в Державному реєстрі прав, буде відкритою як за об'єктом, так і за суб'єктом;

– документи, що видаються за результатом розгляду заяв у сфері державної реєстрації прав, заявник може отримувати як в електронному, так і в паперовому вигляді. Документи, отримані в електронній і паперовій формі, матимуть однакову юридичну силу;

– рішення, дії чи бездіяльність державного реєстратора, суб'єкта державної реєстрації прав можуть бути оскаржені до Міністерства юстиції України, його територіальних органів або до суду [8].

Державна реєстрація прав та облік безхазяйного нерухомого майна проводяться з прийняттям рішень державним реєстратором прав на нерухоме майно (далі – державний реєстратор), які формуються за допомогою програмних засобів ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – Державний реєстр прав) в електронній формі з накладенням власного електронного цифрового підпису.

Рішення державного реєстратора у день його прийняття за допомогою програмних засобів ведення Державного реєстру прав розміщується на веб-порталі Мін'юсту для доступу до нього заявника з метою перегляду, завантаження та його друку.

Моментом отримання заявником рішення державного реєстратора для цілей цього Порядку вважається дата розміщення такого рішення на веб-порталі Мін'юсту для доступу до нього заявника.

Взяття на облік безхазяйного нерухомого майна проводиться у строк, що не перевищує 12 годин, крім вихідних та святкових днів, з моменту прийняття відповідної заяви.

Практики виявлення безхазяйного майна, його обліку, зберігання та прийняття до комунальної власності самими територіальними громадами чи об'єднаними територіальними громадами немає, оскільки особливістю є те, що тільки після 12 місяців з моменту взяття на облік державним реєстратором, таке майно передається у комунальну власність територіальної громади. Оскільки територіальні громади – власники почали створюватись недавно, тому відсутня практика з цього питання.

Органи місцевого самоврядування через затвердження порядку виявлення безхазяйного майна, його обліку, зберігання та прийняття до комунальної власності здійснюють право власності на безхазяйну річ.

Новостворені територіальні громади мають усі правові підстави для оформлення права комунальної власності на безхазяйну річ. На нашу думку, територіальні громади чи їхні об'єднання таким самим шляхом можуть здійснювати право власності на такі речі. Зокрема, на загальних зборах затвердити такий порядок, яким буде визначатися механізм виявлення на території відповідної територіальної громади безхазяйного майна, його обліку, зберігання та прийняття до комунальної власності останньої, а також питань щодо подальшого розпорядження цим майном. Зрозуміло, що всі жителі певного села, селища чи міста займатися цим питанням не будуть, тому слід утворити комітет з представників присутніх на загальних зборах. Такий комітет і буде займатись виявленням безхазяйного майна та готувати документи до державного реєстратора для подальшого оформлення та звертатися до суду із заявою про передання майна у комунальну власність. Отже, для того щоб оформити право власності на безхазяйну річ територіальна громада повинна подати заяву до державного реєстратора про взяття такої речі на облік. Після спливу одного року територіальна громада подає заяву до суду про передачу їй такої речі у комунальну власність. На підставі рішення суду територіальна громада оформляє право комунальної власності на безхазяйну річ.

У ч. 3 ст. 335 ЦКУ закріплено, що безхазяйні рухомі речі можуть набуватися у власність за набувальною давністю. Згідно з ч. ст. 344 ЦКУ особа, яка добросовісно заволоділа чужим майном і

продовжує відкрито, безперервно володіти рухомим майном протягом п'яти років, набуває право власності на це майно. Особа, яка заявляє про давність володіння, може приєднати до часу свого володіння увесь час, протягом якого цим майном володіла особа, чийм спадкоємцем (правонаступником) вона є. З контексту цієї статті випливає, що територіальні громади чи об'єднання територіальних громад можуть бути власниками безхазяйних рухомих речей. Об'єднана територіальна громада є правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою.

У разі об'єднання всіх територіальних громад одного району в одну об'єднану територіальну громаду все майно спільної власності територіальних громад такого району є комунальною власністю об'єднаної територіальної громади, а пов'язані з таким майном права та обов'язки належать об'єднаній територіальній громаді з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою [9].

Розглянемо практику розгляду судами спорів з цієї проблематики. Аналіз деяких питань застосування судами законодавства про право власності під час розгляду цивільних справ. Як правило, суди вирішують справи про набуття права власності на безхазяйну річ відповідно до закону.

Слід розглянути помилки органів місцевого самоврядування щодо набуття права власності на безхазяйні речі для того, щоб територіальні громади уникали таких помилок.

Отже, згідно з деякими аспектами набуття права власності на об'єкти безхазяйного нерухомого майна однією з найпоширеніших помилок зацікавлених органів влади є намагання поширити процедуру набуття права власності на нерухоме майно як безхазяйне у разі смерті власника нерухомого майна та відсутності спадкоємців на зазначене майно.

Звертаємо увагу, що відповідно до статті 1277 ЦКУ у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття суд визнає спадщину відумерлою за заявою відповідного органу місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини.

Однак, трапляються випадки, коли процедура набуття права власності на нерухоме майно як безхазяйне застосовується до відумерлої спадщини (ст. 1277 ЦК). Застосування до відумерлої спадщини ст. 335 ЦК порушує норми як матеріального, так і процесуального права. По-перше, ч. 4 ст. 1277 ЦК передбачено, що територіальна громада, яка стала власником відумерлого майна, зобов'язана задовольнити вимоги кредиторів спадкодавця, що заявлені відповідно до ст. 1231 цього Кодексу. А по-друге, розгляд зазначених категорій справ регулюється різними главами ЦПК, і закон передбачає різне визначення підсудності зазначених справ: про передачу безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність заява подається до суду за місцезнаходженням цієї речі, а про визнання спадщини відумерлої – за місцем відкриття спадщини [10].

Так, Верховний Суд України ухвалою від 7 вересня 2011 р. задовольнив частково касаційні скарги представництва з управління комунальною власністю Одеської міської ради та Одеської міської ради, скасував рішення Суворовського районного суду м. Одеси від 28 вересня 2009 р. та ухвалу апеляційного суду Одеської обл. від 9 грудня 2009 р. у справі за позовом Особи 5 до Особи 6, Особи 7, Одеської міської ради, представництва з управління комунальною власністю Одеської міської ради, Особи 8, Особи 9, Особи 10, Особи 11, Особи 12, Особи 13 про визнання права власності. Справу передано на новий розгляд до суду першої інстанції.

Вирішуючи питання про правомірність набуття права власності, суди повинні враховувати положення ч. 2 ст. 328 ЦК, якою встановлюється презумпція правомірності набуття права власності, котра означає, що право власності на конкретне майно вважається набутим правомірно, якщо інше не встановлено в судовому порядку або незаконність набуття права власності прямо не впливає із закону. Так, факт неправомірності набуття права власності, якщо це не впливає із закону, підлягає доказуванню, а правомірність набуття права власності передбачає законність і добросовісність такого набуття [10].

Висновок. Отже, територіальні громади, які зареєстровані юридичними особами, мають право набувати право власності на безхазяйні речі.

1. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Т. 1. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця / К. – 2006 р. 831 с. 2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В. М. Коссака. – К. – 2004 р. – 975 с. 3. Конституція України Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР тлумачення станом на 15.03.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-80>. 4. Цивільний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV зі змінами станом на 01.04.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. 5. Роз'ясненням Міністерства юстиції України від 13.10.2011 року “Деякі аспекти набуття права власності на об'єкти безхазяйного нерухомого майна” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0065323-11>. 6. Цивільний процесуальний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 18.03.2004 № 1618-IV зі змінами станом на 01.04.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>. 7. Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з питань розгляду цивільних та кримінальних справ “Про судову практику у справах про захист права власності та інших речових прав” від 07.02.2014 року, № 5) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-14>. 8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень Верховна Рада України; Закон від 01.07.2004 № 1952-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>. 9. Про добровільне об'єднання територіальних громад Верховна Рада України; Закон від 05.02.2015 № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>. 10. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [p.http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/1207B66D24762C1DC2257D0E004C419](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/1207B66D24762C1DC2257D0E004C419).*

REFERENCES

1. *Naukovo-praktychnyy komentar Tsyvil'noho kodeksu Ukrayiny. T. 1. / za red. O. V. Dzery, N. S. Kuznyetsovoyi, V. V. Lutsya / K. – 2006 r. 831 s. 2. Naukovo-praktychnyy komentar Tsyvil'noho kodeksu Ukrayiny / za red. V. M. Kossaka / K. – 2004 r. – 975 s. 3. Konstytutsiya Ukrayiny Verkhovna Rada Ukrayiny vid 28.06.1996 # 254k/96-VR tлумachennya stanom na 15.03.2016 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-80>. 4. Tsyvil'nyy kodeks Ukrayiny Verkhovna Rada Ukrayiny; Kodeks Ukrayiny, Zakon, Kodeks vid 16.01.2003 # 435-IV zi zminamy stanom na 01.04.2016 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. 5. Roz'yasnenniam Ministerstva yustytisiyi Ukrayiny vid 13.10.2011 roku “Deyaki aspekty nabuttya prava vlasnosti na ob'yekty bezkhazyaynoho nerukhomoho mayna” [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0065323-11>. 6. Tsyvil'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny Verkhovna Rada Ukrayiny; Kodeks Ukrayiny, Kodeks, Zakon vid 18.03.2004 # 1618-IV zi zminamy stanom na 01.04.2016 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: [r. http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15). 7. Postanovy Plenumu Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrayiny z pytan' roz'hlyadu tsyvil'nykh ta kryminal'nykh sprav “Pro sudovu praktyku u spravakh pro zakhyst prava vlasnosti ta inshykh rechovykh prav” vid 07.02.2014 roku, # 5) [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-14>. 8. Pro derzhavnu reyestratsiyu rechovykh prav na nerukhome mayno ta yikh obtyazhen' Verkhovna Rada Ukrayiny; Zakon vid 01.07.2004 # 1952-IV [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>. 9. Pro dobrovil'ne ob'yednannya terytorial'nykh hromad Verkhovna Rada Ukrayiny; Zakon vid 05.02.2015 # 157-VIII [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>. 10. [Elektronnyy resurs] Rezhym dostupu: [r.http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/1207B66D24762C1DC2257D0E004CC419](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/1207B66D24762C1DC2257D0E004CC419).*